

воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 8/2022. С. 263-266. URL: http://lsej.org.ua/8_2022/56.pdf.

7. Нестерчук Л.П. Організація діяльності судів в умовах воєнного стану в Україні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Юриспруденція. 2022 № 56. URL: <http://www.vestnikpravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc56/27.pdf>.

8. Смокович М.І. Здійснення правосуддя в умовах воєнного стану: до питання законодавчих змін. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*, 2022. С. 450-455.

УДК 159.9:351.773:614.23(043.2)

Головченко А.Д., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Рязанов Д.І., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Дніпровський національний університет ім. Олеся Гончара,
м. Дніпро, Україна
Науковий керівник: **Макеєва О.М.**, к.ю.н., доцент

ПРОФЕСІЙНО-ПРАВОВА КУЛЬТУРА ПСИХОЛОГА

В умовах повномасштабної війни в Україні важливе значення набуває зміцнення громадянського суспільства та його розвиток в цивілізованому напрямку, що ґрунтується на принципах законності та правопорядку. Ключовою складовою цього процесу є високий рівень правосвідомості та правової культури серед громадян, що сприяє створенню стійкого фундаменту для правової держави та захисту прав і свобод людей.

Останнім часом право стало значущим регулятором суспільних відносин, особливо у контексті психології. Для створення культури психологічних взаємодій важливо надавати якісну професійно-правову підготовку майбутнім психологам, для впевненої праці в нових, динамічних умовах.

Це поняття багатогранне і являє собою комплекс уявлень про право, його реалізацію, а також діяльність державних органів та посадових осіб. Правова культура визначає якісний стан правового життя суспільства, що відображається у рівні розвиненості правової діяльності, юридичних норм та загалом у рівні правового розвитку суб'єкта. Вона також показує ступінь гарантованості свобод та прав людини державою і громадянським суспільством, та базується на правосвідомості [1].

У зв'язку з тим, що українське суспільство переживає складні соціально-економічні умови, включаючи російську агресію, економічну кризу та політичну нестабільність, працівники психологічної служби

відіграють важливу роль у наданні підтримки постраждалим, військовим та громадськості для подолання психологічних травм, стресових розладів, соціальної адаптації та профілактики девіантної поведінки. На цьому фоні питання ліцензування психологів стає більш актуальним.

Усвідомлюючи те, що від чіткості розуміння психологічних основ правової культури буде залежати як конструктивність пізнання цього феномену, так і адекватність обраної методології його дослідження, аналізувались як безпосередні, так і опосередковані категорії. Вони можуть мати як самостійне тлумачення, так і визначення, що може бути певною складовою феномену психології правової культури [2].

Проблема ліцензування психологів в Україні полягає у відсутності чітких критеріїв та стандартів для об'єктивної оцінки їхньої компетентності. Неіснуюча регуляторна база ускладнює процес визначення рівня знань і навичок фахівців. Недостатність механізмів перевірки, відсутність чітких стандартів і критеріїв ліцензування призводить до труднощів у визначенні відповідальності психологів за їхню діяльність перед клієнтами та суспільством. Це створює ситуацію, важко контролювати якість надання психологічних послуг і відповідності роботи вимогам професійних стандартів. Така неясність у регулюванні може також сприяти недобросовісній практиці та підризу довіри до професії психолога в цілому. З іншого боку можливим наслідком відсутності ліцензування психологів є правовий нігілізм, що включає обхід закону, зловживання правом, зневага правами людини. Такі результати згубно позначаються на рівні культури в цілому.

У зв'язку з цим для попередження надання неякісних послуг у сфері психологічного консультування, необхідним є формування належної правової бази, що включатиме чіткі вимоги та стандарти щодо професійної підготовки психологів, критерії оцінки їхньої компетентності та ефективності, а також механізми перевірки та контролю їхньої діяльності. Дотримання правових норм, а також усвідомлення відповідальності за невиконання або неякісне виконання своїх обов'язків забезпечать законність поведінки в сфері психологічних відносин.

Отже, по-перше, розширення професійно-правової культури на фахівців інших галузей, зокрема на психологів, сприятиме правильній інтерпретації правових норм, якісному виконанню своїх обов'язків у відповідності з законом та етичними принципами. По-друге, психологи, як і представники юридичних спеціальностей повинні діяти в межах права, забезпечуючи конфіденційність та захист прав клієнтів. По-третє, формування професійно-правової культури у психологів є складним і тривалим процесом, що впливатиме на всі аспекти їхньої діяльності.

Література

1. Атаманова Н.В. Правова культура та її роль у формуванні правопорядку

сучасної української держави. *Нове українське право*. 2022. № 1. С. 82-87.

2. Чебикін О.Я., Булгакова В.О. Психологічні основи правової культури та умови її корегування: монографія. Одеса: 2019. 162 с.

УДК 340.124(043.2)

Демчишин Ю.В., здобувач вищої освіти
другого (магістерського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Калюжний Р.А., д.ю.н, професор

ПРОБЛЕМИ ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Повномасштабне вторгнення в Україну військ російської федерації та агресивні дії на окупованих територіях змушує публічні органи української влади вживати адекватних заходів для оборони держави та захисту цивільного населення, а це певною мірою пов'язано з обмеженням прав і свобод громадян. Проблема забезпечення суспільного інтересу та правового обмеження прав і свобод людини в період воєнного стану в Україні набуває особливого значення.

Початок широкомасштабного вторгнення росії в Україну 24 лютого 2022 року відкрив нову епоху в системі світової та європейської безпеки, оголивши її недоліки та продемонструвавши потребу у новій соціальній та правовій солідарності народів Європи та усього світу перед обличчям російського зла, згуртованості у відстоюванні цінностей розвинених європейською та євроатлантичною цивілізаціями: демократії, верховенства права, прав людини. Світ, що виник після перемоги у Другій світовій війні антигітлерівської коаліції, створення Організації Об'єднаних Націй, заснування Ради Європи та проголошення її Статуту, прийняття Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, утворення Європейського суду з прав людини, опинився під загрозою [1].

Гарантією статті 64 Конституції України є те, що конституційні права і свободи людини і громадянина не підлягають обмеженню, але є виключення щодо цієї норми, що знайшло нормативне закріплення в Основному Законі. Друга частина цієї норми передбачає, що в умовах воєнного чи надзвичайного стану можуть запроваджуватися деякі обмеження прав і свобод із зазначенням періоду, протягом якого діють такі обмеження, та повного переліку прав, які заборонено обмежувати в ході війни або надзвичайного стану [2].

Очевидно, що розширення повноважень державних органів в умовах воєнного стану, у свою чергу, тягне за собою звуження обсягу прав людини і громадянина. Так, відповідно до ст. 8 ЗУ «Про правовий режим